

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Льюїс Керролл

**АЛІСА
В ЗАДЗЕРКАЛЛІ**

Для молодшого і середнього
шкільного віку

Харків
«ФОЛІО»
2019

Передмова автора до видання 1896 року

Оскільки шахова задача, викладена на попередній сторінці, поза сумнівом спантеличила декого з моїх читачів, буде не зайве роз'яснити, що складена вона цілком коректно — принаймні в тому, що стосується ХОДІВ. Можливо, ПОЧЕРГОВІСТЬ у ходах чорних і білих фігур дотримана не так суворо, як годиться, до того ж «рокіровка» трьох Королів — просто спосіб показати, що всі вони потрапляють до палацу. Проте кожен, хто завдасть собі клопоту розставити фігури та розіграти вказані ходи, побачить, що шах Білому Королю на шостому ході, взяття Чорного Лицаря (Коня) на сьомому та мат Чорному Королю у фіналі відбуваються цілковито за правилами гри.

Нові слова у вірші «Казнахтун» викликали деякі розбіжності у вимові, тож, напевно, буде непогано і з ЦЬОГО питання дати деякі вказівки. Слово «бощурки» наголошується так само, як «ластівки», у слові «гризрили» наголос падає на другий склад, а в слові «бурцигалися» — на третій.

Для шістдесят першої тисячі накладу з дерев'яних кліше зняли нові гальваностереотипи (треба сказати, що дерев'яні кліше, які жодного разу не використовували як друкарські форми, збереглися в тому самому чудовому стані, в якому були вперше вирізані 1871 року). Всю книгу передрукували в новому шрифті. В тому випадку, якщо комусь здасться, що художнє оформлення цього перевидання поступається оригіналу, знайте, що це сталося не через брак зусиль автора, видавця чи друкаря.

Користуючись нагодою, оголошую також, що «Алісу для малюків», яка донині коштувала чотири пенси, відтепер можна буде придбати на тих самих умовах, що й звичайні шилінгові книжки з картинками, хоч я й певен, що вона в усьому незрівнянно за них краща (це не стосується самого ТЕКСТУ, бо про нього мені судити не годиться). Чотири пенси були для неї чесною ціною, враховуючи величезні першозатрати, які довелося мені понести для її видання; та оскільки Публіка фактично оголосила: «Ми НЕ СТАНЕМО платити більше шилінга за книжку з картинками, хоч би з яким смаком вона була оформлена», я готовий понести на цій книзі чисті збитки, аби маленькі читачі, для яких вона й була написана, не залишилися взагалі без неї. Отож тепер я продаю її за таку ціну, що, можна вважати, просто дарую.

Різдво 1896 р.

Розділ I

Задзеркальний будинок

Не випадало сумніватися в одному: БІЛЕ кошеня до цього було не причетне... це була цілковита провина чорного кошеняти. Адже білому протягом останніх п'ятнадцяти хвилин стара кішка без упину вилизувала писочок (і воно попри все мужньо це зносило), отож, як бачите, біле кошеня аж ніяк не могло утнути цю витівку.

Діна вмивала своїм дітлахам личка так: спершу вона однією лапою притискала бідолашну істотку за вухо до підлоги, а тоді іншою протираєла весь писочок, проти шерсті, починаючи з носа. І саме зараз, як я вже сказав, кішка натхненно вовтузилася з білим кошеням, яке лежало сумирно й навіть намагалася муркати — відчуваючи, поза сумнівом, що все це робиться для його власного добра.

Але з чорним кошеням Діна розібралася ще в обід, і тому, поки Аліса згорнулася калачиком у кутку великого фотеля, почасти базікаючи сама до себе, а почасти куняючи, кицька зчинила грандіозну веселу метушню з мотком прядива, яке Аліса перед цим намагалася

змотати. Вона качала його туди й сюди, доки нитки знову не розмоталися, й тепер вони лежали розволочені по всьому килимку біля каміна, а кошеня ганялося за своїм власним хвостом посеред цього безладу.

— Ах ти мала злодюжка! — закричала Аліса, підхопила кицюню та злегка поцілувала її, аби вона вже напевно зрозуміла, що потрапила в немилість. — Чесне слово, Діна мусила навчити тебе кращих манер! Ти МУСИЛА, Діно, адже знаєш, що мусила! — додала вона, осудливо поглядаючи на стару кішку, таким сердитим голосом, на який лишень спромоглася.

Потім Аліса знову забралася до крісла, прихопивши з собою і кошеня, і прядиво, та почала наново змотувати моток. Але справа посувалася не надто швидко, бо дівчинка весь час розмовляла — то з кошеним, то сама з собою. Кицька тихо сиділа в неї на коліні та вдавала, що дивиться, як дівчинка змотує прядиво. Часом кицюня простягала лапку й обережно торкалася мотка: мовляв, я б із радістю допомогла, якби мала змогу.

— А знаєш, що завтра буде, Кицю? — почала Аліса. — Ти б здогадалася, якби разом зі мною сиділа сьогодні на підвіконні, але ж Діна саме чепурила тебе, тож ти не могла. Я дивилася, як хлопці збирають хмиз для багаття... а його для багаття треба багато, Кицю! Але хмиз виявився таким холодним, ще й весь у снігу, тож вони це облишили. Та не хвилюйся, Кицю, ми підемо й подивимося на багаття завтра.

Тут Аліса намотала два чи три разки прядива довкола кицьчиної шиї — просто подивитися, який це

матиме вигляд. Це призвело до борюкання, під час якого моток скотився на підлогу і чимало прядива розмоталося знову.

— Знаєш, я була така зла, Кицю, — заговорила Аліса, щойно вони знову зручненько вместилися, — коли побачила, що ти витворяєш! Ще трохи, і я б відчинила вікно та виставила тебе просто на сніг! І ти на це заслуговувала, ти, маленька бешкетлива пестунка! Що ти можеш сказати на своє виправдання? То й не переривай мене! — продовжила вона, посваривши пальчиком. — Я збираюся пригадати тобі всі твої провини. Номер один: ти двічі пискнула, поки Діна вмивала твоє личко сьогодні вранці. І ти не можеш цього заперечити, Кицю: я тебе чула! Що-що ти кажеш? — (Вдаючи, ніби кошеня щось казало.) — Її лапа потрапила тобі в око? Що ж, це ТВОЯ провинна, чого ж ти очі повибалушувала? Якби ти їх заплющила, цього б не сталося. Не треба мені більше виправдань, просто послухай мене! Номер два: ти відтягла Підсніжку за хвоста, щойно я поставила перед нею тарілочку з молоком! Що, тобі хотілося пити, так? А звідки ти знала, чи їй не хотілося? Тож перейдемо до номера три: ти геть-чисто розмотала прядиво, поки я не дивилася!

Ось три провини, Кицю, і за жодну з них тебе ще не було покарано. Ти ж знаєш, я залишаю всі твої покарання на кінець наступного тижня... Думаю, вони теж приберегли всі МОЇ покарання! — продовжила вона, вже більше до себе, ніж до кошеняти. — Що ж вони РОБИТИМУТЬ у кінці року? Мене б мали послати до

Розділ ІV

Женчикок і Бренчикок

Вони стояли попід деревом і обіймали одне одного за шию. Аліса миттю зрозуміла, хто з них є хто, бо в одного на комірі було вишито: «ЖЕН», а в іншого: «БРЕН».

— Певно, «ЧИЧОК» у обох вишито на комірі ззаду, — сказала Аліса сама до себе.

Вони стояли так незворушно, що Аліса зовсім забула про те, що вони живі. Дівчинка саме оглядала їх, аби побачити, чи слово «ЧИЧОК» і справді написано ззаду на їхніх комірах, коли її злякав несподіваний голос того чоловічка, на якому було вишито «ЖЕН».

— Якщо ти думаєш, що ми воскові фігури, — сказав він, — то маєш заплатити, скажу я тобі. Воскові фігури зробили не для того, щоб на них задарма витріщалися, аж ніяк!

— І навпаки, — додав інший, із написом «БРЕН», — якщо ти думаєш, що ми живі, то маєш заговорити.

— Запевняю вас, мені дуже прикро, — тільки й змогла промовити Аліса, бо в її голові крутилася давня пісенька, наче годинник цокав, і вона заледве стримувалася, щоб не заспівати вголос:

*Раз Женчикок із Бренчикком
На ратну битву став,
Бо Женчиккове Бренчикок
Тарахкальце злавав.
Та хижий ворон прилетів,
Чорніший від імли.
Злякались двоє вояків —
І дружно утекли!*

— Я знаю, про що ти думаєш, — сказав Женчикок, — але все це зовсім не так, аж ніяк.

— І навпаки, — продовжив Бренчикок, — якби це було так, то могло б бути, і якби це так бувало, то було б, але це не так, і тому так не є. Це логіка.

— Я думала про те, — сказала Аліса якнайввічливіше, — як мені краще вибиратися з цього лісу, бо вже сутеніє. Прошу вас, ви мені не підкажете?

Але маленькі товстуни тільки поглянули один на одного та вишкірилися.

Вони настільки скидалися на парочку опасистих школяриків на шкільній лінійці, що Аліса не втрималася й ткнула пальцем у Женчикка з вигуком:

— Перший!

— Аж ніяк! — жваво відгукнувся той і з виляском знов закрив рота.

Зміст

Передмова автора до видання 1896 року	7
Розділ I. ЗАДЗЕРКАЛЬНИЙ БУДИНОК	9
Розділ II. САД ЖИВИХ КВІТІВ	22
Розділ III. ЗАДЗЕРКАЛЬНІ КОМАХИ	35
Розділ IV. ЖЕНЧИЧОК І БРЕНЧИЧОК	48
Розділ V. ВОДА І ВОВНА	64
Розділ VI. БОВТУН-ТОВСТУН	78
Розділ VII. ЛЕВ ТА ОДНОРІГ	93
Розділ VIII. «ЦЕ МІЙ ВЛАСНИЙ ВИНАХІД!»	105
Розділ IX. КОРОЛЕВА АЛІСА	123
Розділ X. ТРУСІННЯ	142
Розділ XI. ПРОБУДЖЕННЯ	143
Розділ XII. ЧИЙ БУВ СОН?	144
Зауваги перекладача	148